

A BUK KAI IAKOBO

1 ¹Iakobo, a tultul kai God ma kai ra Luluai Iesu Kristo, tadav ra vinun ma a ura vuna tarai dia ki vurvurbit: Tatabai!

A nurnur ma ra kabinana

²Avat a gugu, a tara na turagu, ona ava varkuvo ma ra lavur mangamangana varilam; ³tago ava nunure ra valavalar, di valar kavava nurnur me, na vaarike ra kini vamadudur. ⁴Ma i boina ba ra kini vamadudur na vatur vake ra papalum i ko vurakit, upi avat a ko vurakit, a umana kidoloina, ma koko avat a kom pit upi ta magit.

⁵Ma ba tikai ta vavat i iba upi ra kabinana, na lul ia pire God, nina i manga tabatabar dat par ma pa i muie, ma pa i vartakun, ma na tabar ia me. ⁶Ma i boina ba na araring ma ra nurnur, ma koko na nunuk lalar ure ta magit; tago nina i nunuk lalar dir vardada ma ra bobol na ta, nina a vuvu i gogone ma i vuvuai vurvurbit. ⁷Koko nam ra tutana na nuk ia ba na vatur vake ta magit tai ra Luluai; ⁸a tutana ba a ura nuknukina pa i patuan ta kana lavur vinavana.

A luveana ma ra uviana

⁹Ma a tura i dat i ikilik na langlang ure kana ngala na kini; ¹⁰ma ra uviana ure kana ikilik na kini; tago na panie da ra pupu na davai. ¹¹Tago ra keake i vana rikai ma ra oao, ma i rang ra vura; ma ra pupuna i bura ma ra ana bo na ginigira i panie ke; damana bula ra uviana na panie ta kana lavur vinavana.

A valavalar ma ra varilam

¹²Nam ra tutana i tur patuan ta ra varilam i ti doan; tago ba di tar valar ot pa ia, da tul tar ra kere na nilaun tana, nina God i ga biti ba na tul tar ia ta diat dia mari ia. ¹³Ba di valam ta tikai koko nam na biti: God i valam pa iau; tago i dekdek upi da valam pa God ma ra kaina, ma ia iat pa i valam pa ta tikai; ¹⁴ma di valam ra tarai, tikatikai, ba kadia kaina mamainga iat i al pa diat ma i oro raprap diat. ¹⁵Namur ba ra kaina mamainga i ga lalau pa, i kava vue ra varpam; ma ba ra varpam i tar

tavua, i vuai ra minat. ¹⁶Koko da varara avat, a umana vakak na turagu. ¹⁷A lavur bo na vartabar ma ra lavur tinabar i ko vurakit, marama ra bala na bakut nam, i vana ba kan ra Tama i ra lavur kapa, nina ba pa i enana mulai, ma pa i pukpukue a ik kana mangamangana. ¹⁸I ga vangala dat ta kana mamainga iat ta ra tinata i ra dovotina, upi dat a da ra luaina vuai e ta kana lavur magit na vavaki.

A valavalongor ma ra tinorom

¹⁹Ava nunure go, a umana vakak na turagu. Ma i boina ba ra tarai par, tikatikai, diat a valavalongor lutut, ma diat a vavabing ma ra tinata, ma diat a vavabing bula ma ra kankan; ²⁰tago ra kankan kai ra tarai pa i pait vaarike ra mangamangana takodo kai God. ²¹Io, avat a vungue ra dur na mangamangana par ma ra pepeal milmilikuan, ma avat a kapupi ra tinata ma ra madu na maukua i vavat, nina ra tinata di ga vaume livuan ta vavat, nina ba na valaun valar pa ra tulungea i vavat. ²²Ma i boina ba avat a toratorom ta ra tinata, ma koko avat a valongore ke, kan avat a tuam pa mule avat. ²³Tago ba tikai i valongore ke ra tinata ma pa i torom tana, dir vardada ma ra tutana i gire ra matana ta ra tiroa; ²⁴tago i bobo mule ma i vana pa ma i valubane vuavue ba ia a mangamangana tutana ava. ²⁵Ma ba tikai i gire bulu ra tinata na vartuluai, nina i valangalanga ma i ko vurakit, ma i ki patuan tana; nina ba i valongore ma pa i valubane mule, i torom uka tana ma i papait ia ka, nam ra tutana na ti doan ta kana tinorom. ²⁶Ba tikai i nuk ia ba ia ra tena lotu tuna, ma pa i kure vadekdek ra karameana, ma i vagu pa ka ra balana, a lotu kai nam ra tutana a magit vakuku. ²⁷Go ia ra lotu nina i gomgom ma pa ta magit i rara tana ta ra mata i God, a Tama i dat: Ba da mal pa diat ra umana nat na ling ma ra umana ua na vavina, dia ki na malari, ma ba da balaure bat dat kan ra dur na magit kai ra rakarakan a gunangunan.

A tinata na vartigal ure ra ninunuk varbaiai

2 ¹A tara na turagu, koko avat a vatur ra nurnur tai kada Luluai Iesu Kristo, a Luluai na minamar, varurung ma ra variru vakuku ure ta tikai. ²Tago ba tikai i ruk ta kavava kivung ma ra lavur domol na goled, ma ra mal kumau, ma tika na luveana i ruk bula ma ra dur na mal; ³ma ava nuk pa nina i mal ma ra mal kumau, ma ava biti tana: Una ki ati ta go ra bo na kiki; ma ava biti tadav ra luveana: Una tur abara, ba una ki ta ra vavai ra ruarua na kakigu; ⁴dave, pa i enana varbaiai ra nuknuk i vavat laka, ma pa ava varkurai vang ma ra lavur kaina nuknuk? ⁵Avat a valongore, a umana vakak na turagu: Dave, God pa i ga pilak pa diat laka dia luveana ati ra pia; upi diat a uviana ta ra nurnur, ma upi diat a kale pa ra varkurai, nina i ga biti ba na tul tar ia ta diat dia mari ia? ⁶Ma avat ava piam vue ra luveana. Dave, diat ra umana uviana pa dia kure vadekdek avat laka, ma pa dia al pa

avat ta ra mata i ra umana kiki na varkurai? ⁷Dave, pa dia vul vang ra bo na iang di ga vatang avat me? ⁸Ma ona ava pait ot pa ra tinata na varkurai, nina i lia kakit ta ra Buk Tabu dari: “Una mari talaim da u mari mule u,” ava pait ra boina damana. ⁹Ma ona ava ru vakuku ta tikai, ava pait ra varpiam, ma ra tinata na varkurai i takun ot pa avat da ra umana tena varpiam. ¹⁰Tago nina i torom ta ra tinata na varkurai par, ma i tume tai ta ra kopono vartuluai tana, da kure da i tar rara ta ra tinata na varkurai parika. ¹¹Tago nina i tatike: “Koko una po,” i tatike bula: “Koko una vardodoko.” Io, gala pa u po, ma u vardodoko ko, gala u a tena varpiam ta ra tinata na varkurai. ¹²Boina ba avat a tata, ma avat a pait ra lavur magit, da ra tarai da kure diat boko ma ra tinata na varkurai i valangalanga. ¹³Tago pa ta varmari na tur ta ra varkurai ure nina ba pa i ga pait ra varmari; ma ra varmari i rukue ra varkurai.

A nurnur ma ra papalum

¹⁴Na topa ra ava, a tara na turagu, ba tikai i biti i vatur ra nurnur, ma pa ta bo na papalum i tur pirana? Dave, nam ra nurnur na valaun valar pa ia? ¹⁵Ba tikai ta diat a tara na tura i dat ba tai dat, ma pa kana ta mal, ma i iba upi ana magit a bungbung par, ma tikai ta vavat i tatike tadav dir: ¹⁶Amur a vana ma ra malmal, amur a ga madir ma amur a maur; ma pa ava tabar dir ma ra magit a paka i dir i ko iba upi ia, na topa ra ava damana? ¹⁷Damana bula ra nurnur, ba pa i vaarike ra umana papalum, i mat ika. ¹⁸Ma ta ra tikai i biti: Kaum ra nurnur, ma kaugu ra umana papalum; una ve tar kaum nurnur tagu i tur irai kan kaum lavur papalum, ma iau ina ve tar kaugu nurnur tam ta kaugu umana papalum. ¹⁹U nurnur ba God tikai ka; i boina damana; a umana tabaran bula dia nurnur ma dia dadadar. ²⁰Ma u, ra tutana vakuku, pa u matoto laka ba ra nurnur, nina i tur irai kan ra umana papalum, ia ra magit vakuku? ²¹Dave, pa di ga vatakodo Abaraam ra tama i dat ma ra papalum, tago i ga tul tar Isak natuna, a tutana, ta ra uguugu na vartabar? ²²U gire tana, ba ra nurnur dir ga ongor varirivut ma kana lavur papalum, ma ra lavur papalum di ga mal ot pa ra nurnur; ²³ma di ga pait ot pa ra pakana Buk Tabu, nina i biti dari: Ma Abaraam i ga nurnur tai God, ma di ga luk tar ia upi ra mangamangana takodo; ma di ga vatang ia ba ra talai God. ²⁴Ava gire tana ba di vatakodo ra tutana ta kana lavur papalum ma vakir ta ra nurnur uka. ²⁵Ma damana bula Raab, ra igoro na vavina, pa di ga vatakodoa bar ta kana papalum laka, tago i ga vango ra umana kilao, ma i ga tul vue mule diat ta ra enana nga? ²⁶Tago da ra paka i dat i mat ika ona dir ki varbaiai ma ra tulungea i dat, damana bula ra nurnur i mat ika, ona dir ki varbaiai ma ra umana papalum.

A karama i dat

3 ¹A tara na turagu, koko mangoro ta vavat diat a tena vartovo tago ava nunure a varkurai na mamat pire dat. ²Tago mangoro na magit dat par

da rara tana. Ba tikai pa i tutukai tai ta tinata, nam ra tutana i ko vurakit ma na kure valar pa bula ra pakana parika. ³Ba da valonge ra al vakai ta ra ngie i ra umana os upi diat a torom ta dat, da valilie bula ra paka i diat me. ⁴Avat a gire bula ra umana parau, a dovotina dia ngala, ma ra umana dekdek na vuvu dia gogone diat, di valilie diat ika ma ra vo tatatabai i ikilik tuna, upi diat a vana da ra mamainga kai ra tena tinai. ⁵Damana bula ra kamea i dat a ikilik na pakana, ma i vavagia pa mule ma ra lavur ngala na magit. Avat a gire, di vautunge a ngala na lokor ma ra ikilik na iap! ⁶Ma ra kamea i dat i da ra iap; a kamea i dat ia ra magit ta ra pakapaka i dat i buka ma ra mangamangana i gegagege, ma i vadur ra kidoloina paka i dat, i vautunge ra magit par i laun, ma di vautunge value ma ra geena.^a ⁷Tago dia vamaram ra maukua i ra lavur mangamangana leing, ma ra lavur mangamangana beo dia purpururung, ma ra lavur magit dia kakao ra pia, ma ra lavur magit dia tur ara na ta; a maukua i ra tarai i ga vamaram diat. ⁸Ma ra kamea i dat pa ta tutana na vamaram valar pa ia; a kaina magit i tenten, i buka ma ra taring na matmat. ⁹Da pite pa ra Luluai, Tama, me, ma da tata vabilak ra tarai me, nina di ga vaki diat da ra malalar i God; ¹⁰a tinata na varvadoan ma ra tinata na varvabilak i arikai ta ra kopono ngia. A lavur magit damana pa dia to pa ta magit, a tara na turagu. ¹¹A tava tuna ma ra tava i mapak dir a ninim rikai dave ta ra kopono matana tava? ¹²A tara na turagu, a vuai na oliva na vana rikai dave ta ra davai na lovo, ma ra davai na vain na vuai vaarike davatane ra lovo? Damana bula pa ta tava tuna na ninim rikai ta ra ta.

A kabinana marama liu

¹³To ia ta vavat i kabinana ma i minana bula? Boina na ve tar kana bo na mangamangana ta kana lavur papalum ma ra madu na maukua i ra kabinana. ¹⁴Ma ona ra mapak na varpin ma ra varngangar i tur ta ra bala i vavat, koko avat a pite pa avat mulai, ma koko ava vaongo bat ra dovotina. ¹⁵Nam ra kabinana pa i vana ba marama, a kabinana ka mamati ra pia, a kabinana kai ra tarai ma kai ra lavur tabaran. ¹⁶Tago nam ra gunan a varpin ma ra varngangar i tur tana, a lavur magit i purpuruan i tavua tana ma ra lavur dur na mangamangana bula. ¹⁷Ma nam ra kabinana i vana ba marama, i gomgom lua ma i maram, ma i vovovon, i valongore ra nilul, i buka ma ra varmari ma ra lavur bo na vuaina, ma pa ta varpilak tana, ma pa ta vaongo. ¹⁸Ma ra vuai ra mangamangana takodo da oe ma ra malmal ta diat dia pait ra malmal.

A kini na varmaliurai ma ra rakakaran a gunagunan

4 ¹Mamave nam ra lavur vinarubu ma ra lavur varngangar pire vavat? A vuna kavava lavur kaina mamainga dia varvarubu ta

^a 3.6 Geena ia ra ngala na tavul a puputa maravai Ierusalem, ma ra iap i ga ioaio vatikai tana. A tarai ludaia dia ga valarue ra ruarua na tulungen me.

ra pakapaka i vavat. ²Ava mamainga, ma pa ava vavatur vakai; ava vardodoko ma ava varngu, ma pa ava alube pa ia; ava varubu ma ava varngangar; pa ava vavatur vakai, tago pa ava lulul. ³Ava lulul ma pa ava vavatur vakai, tago ava lul varara upi avat a vole mule ta kavava lavur kaina mamainga. ⁴Avat a umana tena nipo, pa ava nunure laka ba diat dia bartalaina ma ra rakarakan a gunagunan, dia ebar ma God? Ma diat par dia mainge upi diat a bartalaina ma ra rakarakan a gunagunan, dia papait na ebar ma God. ⁵Dave, ava nuk ia ba ra Buk Tabu i tata vakuku bar? Dave, a tulungen, nina God i ga vaki tar ia ta dat, i kaina upi ra varngu? ⁶Ma i tul tar ra varmari i manga ngala. Kari a Buk Tabu i biti dari: God i onge bat nina i malamala luluai, ma i mari nam i vovovon ra balana. ⁷Io, avat a toratorom tai God; ma avat a onge bat Satan, ma na lop kan avat. ⁸Avat a kakari pire God, ma God na kakari tadav avat. Avat a gi ra lima i vavat, a umana tena varpam, avat a vagomgom ra bala i vavat, avat ba i ivut ra nuknuk i vavat. ⁹Da vakadik avat, na tabun ra bala i vavat, ma avat a tangtangi; da pukue kavava ninongon upi ra nitabun, ma kavava gugu upi ra tanguvian. ¹⁰Avat a vaikilik mule avat ta ra mata i ra Luluai, ma na vangala avat.

A vartigal ure ra varkurai vargil

¹¹Koko avat a varurai vargil, a tara na turagu. Nina i ure tika na tura i dat, ba nina i kure vakaina turana, i ure ra tinata na varkurai, ma i kure; ma ba u kure ra tinata na varkurai, vakir u pait ot pa ia, u kure ke. ¹²Ma a kopono ko i vuna ta ra tinata na varkurai ma ia bula i varvarkurai, nina i valavalaun ma i vakaina valar pa ia; ma to ia vang u, upi u kure talaim?

A vartigal ure ra tinata na vavagia

¹³Io, avat ava biti, ieri ba ningene avet a vana ta nam ra pia na pal ma avet a ki tana a kopono kilala, ma avet a kukul, ma avet a piapie ra mani tana; ¹⁴ma pa ava nunure ba ava bar na tadav avat ningene. Kavava nilaun i varogop ma ra ava? Tago avat, a vual avat, nina i vana rikai papa ma i panie lulut mulai. ¹⁵I topa avat upi avat a biti: Ba ra Luluai i mainge, avet a laun ma avet a pait go ba nam. ¹⁶Ma go ava vavagia pa mule avat ma kavava tinata na vavagia varpa; a lavur langlang dari i kaina. ¹⁷Nina i matoto upi na pait ra boina, ma pa i pait ia, i varogop ra varpam pirana.

A dekdek na tinata pire diat dia uviana

5 ¹Io, avat a umana uviana, avat a tangtangi ma avat a kukula ta ra lavur kinadik dia vana taun boko avat. ²Kavava tabarikik i tar maroto, ma ra nat na vui i tar en kavava lavur mal. ³Kavava goled ma kavava silva i tar kubur; ma ra kubur ta dir na varvai vadovot vakaina

avat, ma na en vue ra kanomong i vavat da ra iap. Ava ga vung varurue kavava ngatngat na tabarikik ure ra umana mutuaina bung. ⁴Gire, a vapuak ava ga muie ma ava long ia ta diat a umana tena ongor, dia ga doko ra magit ta kavava umana uma, i kukukula; ma ra kunukula kadiat dia ga dodoko i ga ruk ta ra ura talinga i ra Luluai kai ra lavur Kor. ⁵Ava ga gugu pa ta ra magit ra pia, ma ava ga lukalukara; ava ga tabar vatubu ra bala i vavat ta ra bung na nidodoko. ⁶Ava ga kure vabilak ra tena takodo ma ava ga doka; pa i onge bat avat.

A kini vovovon ma ra niaring

⁷Kari avat a ki vovovon, a tara na turagu, upi ra pinot kai ra Luluai. Gire, ra tena malmal uma i ungunung ra ngatngat na vuai ra pia, ma i ki vovovon tana upi ra bata i lua ma ra bata i mur na bura tana. ⁸Damana avat bula, avat a vapidikat ra bala i vavat; tago ra pinot kai ra Luluai i tar maravai. ⁹Koko avat a tata mukumuk vargil, a tara na turagu, upi koko da kure avat; gire ra tena varkurai i tur ta ra mata i ra matakilalat. ¹⁰Avat a nuk pa ra umana propet di ga tata ma ra iang i ra Luluai, a tara na turagu, diat kavava valavalar ure ra kinadik ma ure ra kini vovovon. ¹¹Gire, da vatang diat dia ga tur padikat, ba dia ti doan; ava ga valongore ure ra kini vamadudur kai Iob, ma ava ga gire ra mutuai ra Luluai, tago ra Luluai a tena varmari tuna.

¹²Ma go ra magit avat a nuk value pa ia, a tara na turagu: Koko avat a valalima, koko avat a vatang ra bala na bakut tana, ba ra rakarakan a gunagunan, ba ta enana varvalima; boina ba kavava maia na maia, ma kavava pata na pata; upi koko da kure avat. ¹³Ba tikai ta vavat i kairane ra kinadik, boina ba na araring. Ba tikai i gugu, boina ba na pite varpa ma ra kakailai. ¹⁴Ba tikai ta vavat i mait, na vartuluai upi diat a umana patuana kai ra ekelesia, upi diat a araring ure, ma upi diat a tap ia ma ra dangi ta ra iang i ra Luluai. ¹⁵Ma ra niaring na nurnur na valaun nam i mait, ma ra Luluai na vatut pa ia mulai; ma ba i ga varpam, da nur vue ke tana. ¹⁶Avat a tata kapa vargil ta vavat ure kavava varpam, ma avat a araring vargil ure avat, ma da valagar pa avat. A niaring kai ra tena takodo na pait valar pa mangoro na magit ta kana niongor. ¹⁷Elias, tika na tutana da dat, ma i ga lulul upi koko na bata; ma pa i ga bata ta ra gunagunan a utul a kilala ma laptikai na gai. ¹⁸Ma i ga lulul mulai, ma ra bakut i ga tul tar ra bata, ma ra pia i ga vuai.

¹⁹A tara na turagu, ba tikai ta vavat i vana rara kan ra dovotina, ma tikai i ben pukue mule; ²⁰iau ve avat, nina i ben pukue tika na tena varpam kan ra nirara ta kana mangamangana, i valaun tika na tulungen kan ra minat, ma i tuba ra pepeal varpam.